

юли те съпровождат шествието с тленните останки на Хаджидимитровите четници, които преди месец са ексхумирани, и докато трае приготвянето на гробниците са в крънската черква "Свети Архангел Михаил". В запазените документи на комитета "Свети Йоан Милостивий" в Стара Загора точно е описано кой и къде се подрежда и кои присъствуват на панихидата. Името на Панайот Хитов не се споменава. Този въпрос отново поставя изискването за пълно описание на документалното наследство на митрополит Методий Кусев, което сега е притежание на няколко архивни института. **20.** Вж. по-подробно: Христо Македонски. Записки. С., 1896, с.с. 98, 99; Филип Симидов. сп. Поборник-опълченец. г. II, 1901, кн. 5. **21.** Вж. по-подробно: Христо Милев. Цит. съч., с. 14. **22.** ДА - Стара Загора. ф. 78 к., оп. 1, а.е. 51, л. 28.

ЧЕТИ И ЧЕТНИЦИ НА ПАНАЙОТ ХИТОВ

Петър Чолов

Безспорно Панайот Хитов е един от върховете на борбата за освобождението на българския народ от петвековното османско владичество. Името му е неотделимо от плеядата титани на българската национална революция като Георги Раковски, Васил Левски, Христо Ботев, Любен Каравелов, Хаджи Димитър и други велики народни синове. Той е вторият след Раковски, който още приживе е признат за народен войвода на българите. А това признание се дължи не само на безграничното му родолюбие, но и защото той наистина е притежавал необходимите за народен водач качества: корава българщина, безгранични смелост, безстрашие, твърда воля, безусловна готовност да води своя народ в кървавата борба за освобождение в продължение на повече от три десетилетия. И според мен най-вече заради уникалното му воеводство на 9 български народни и революционни чети през втората половина на XIX век. Нещо, с което не може да се похвали друг наш войвода.

За съжаление, макар че за живота и делото на Панайот Хитов е писано не малко в нашата историческа литература и сам той е оставил спомени за това като се започне още от 1872 г.,¹ за четите, които е водил, най-малко е писано.²

Но ако искаме да направим реална оценка за неговата войводска дейност, е важно да се знае кога и какви чети е ръководил. Защото тези чети са били истинска школа на патриотизъм, на удивително постоянство за стотици български дейци и революционери. Още повече, че значителна част от тези дейци са били не само в Хитовите чети, но и в други въоръжени български формации и в цялостното национално революционно движение, намерило израз в организирането на повече от 610 подобни чети и отряди през XIX век,^{2а} които са вече нещо по-различно от българските хайдушки дружини, водили борба с поробителите ни повече от три века - до към 1860 г.